

- העותרים:**
1. קו לעובד – להגנת זכויות העובדים, ע"ר 580175545
 2. ארגון העובדים "מען – עמותה לסיוע לעובדים", ע"ר 580325363
 3. ראובן בן שמעון, ת"ז [REDACTED]
 4. הדס תגרי, ת"ז [REDACTED]

ע"י עו"ד גדיר ניקולא ואו עו"ד אח'י
מקו לעובד – להגנת זכויות העובדים,
סניף נצרת: מרכז הבשורה, אזור
המעין, ת.ד. 2694, נצרת 16126.
טל: 04-6082228, פקס: 153-4-6082228
Email: gadeer@kavlaoved.org.il

-נגד-

המשיב: משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

ע"י פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו, לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא יפרסם בזמן אמת, באופן מיידי ועל דרך קבע באתר האינטרנט אותו הוא מפעיל את צווי הבטיחות המוטלים על-ידי מפקחי מינהל הבטיחות בגין ליקויי בטיחות באתרי בניה, מכוח חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד – 1954;
- ב. מדוע לא יפרסם המשיב בזמן אמת, באופן מיידי ועל דרך קבע את מהות הליקויים הבטיחותיים בגינם הוטלו הצווים באתרי הבניה, ואת שמות החברות היוזמות באותם אתרים;
- ג. מדוע לא יציב המשיב שלט במקום בולט באתר בניה בו הוטל צו בטיחותי, המתריע מפני הסכנה הטמונה באתר הבניה, מודיע בדבר מהות הליקוי שנמצא, ואוסר המשך העבודה עד לתיקון ליקוי זה, וכי האזהרה תיכתב בשפות הערבית, הסינית והעברית, לכל הפחות.

מבוא

1. ענף הבניה הוא הענף התעסוקתי המסוכן ביותר בשוק העבודה בישראל. תאונות העבודה בענף הבנין גורמות מדי שנה להריגתם של עשרות ופציעתם של אלפים מקרב עובדים הבנין, רובם ככולם משתייכים לקבוצות מוחלשות באוכלוסייה. בשנה החולפת 49 עובדים נהרגו בענף הבניה ויותר מ-200 נפצעו באורח קשה עד בינוני (לפי הגדרת מד"א). מתחילת השנה ועד כתיבת שורות אלו, נהרגו 14 עובדים בתאונות עבודה בענף הבנין, ויותר מ-110 נפצעו קשה עד בינוני לפי הגדרת מד"א.
2. למרות תמונת המצב החמורה, תפקודו של המשיב, הרשות המרכזית המופקדת על אכיפת כללי הבטיחות באתרי הבניה, רחוק מלהיות מספק בכל ההיבטים כמעט, ובכלל זה בתחום של חשיפת מידע בסיסי בפני הציבור, דוגמת המידע אשר פרסומו נדרש בעתירה זו, ואשר בכוחו לתרום לצמצום מגיפת התאונות בענף הבנין, להצלת חיים ולהעלאת רמת הבטיחות עבור העובדים באתרי הבניה.
3. עניינה של עתירה זו הוא מדיניותו של המשיב לעניין פרסום צווי בטיחות המוטלים באתרי בניה בגין ליקויי ועבירות בטיחות, על-ידי מפקחי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית (להלן: **מינהל הבטיחות/או המינהל**), הדוחה את מועד פרסום הצווים באתר האינטרנט שמפעיל המשיב ואת מועד הבאתם של הצווים לידיעת הציבור, עד חלוף תקופה של כחודש וחצי עד כחודשיים ממועד הטלתם, וזאת מתוך התחשבות – כך לעמדת המשיב – בזכות מקבלי הצווים/החברות הקבלניות, לערער נגד הטלת הצווים בפני מפקחי העבודה האזוריים.
4. כך סרב המשיב לפרסם באופן מיידי ו/או למסור לידי העותרים מידע בדבר אתרי הבניה בעיר רעננה, שהוטלו בהם לאחרונה צווי בטיחות בעקבות ליקויי בטיחות קשים שהתגלו באותם אתרים, וזאת במסגרת מבצע אכיפה ממוקד שערכו מפקחי וחוקרי מינהל הבטיחות (במסגרת עתירה זו מוגשת בענין זה, בקשה לצו ביניים). ידיעה לגבי מבצע האכיפה התפרסמה בכתבה בעיתון גלובס ביום 11.6.2017, ולפיה לא פחות מ-153 ליקויי בטיחות נמצאו ב-21 אתרי בניה שונים, המסכנים הן עובדים והן עוברי אורח.

מצ"ב הכתבה מיום 11.6.2017 של עיתון גלובס, **כנספה ע/1**

- ניתן גם למצוא את הכתבה בקישור זה: <http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001192063>
5. ודוק, עסקינן בצווי בטיחות המוטלים על-ידי המשיב באתרי בניה בשל הימצאותם של עבירות וליקויי בטיחות המסכנים את שלום ו/או בריאות העובדים. משמעות הטלת צווים כאמור היא הפסקת העבודה (באתר הבניה כולו, בחלק מהאתר, או במכונה ספציפית – בהתאם לליקוי שנמצא), וזאת עד שהורחק גורם הסכנה, וניתן על כך אישור מאת מפקח העבודה אצל המשיב.
 6. כך ועל אף המסוכנות הבטיחותית שמעידים עליה אותם צווים, הם נשמרים בסוד ובסתר הרחק מעיני העובדים והציבור, קרוב לחודשיים מיום הטלתם. במשך תקופה זו, גם לא מוצב שלט באתר הבניה המזהיר את העובדים ו/או את עוברי האורח, מהליקוי הבטיחותי שנמצא ומיידע אותם על כך שהוטל צו בטיחות על-ידי מפקח עבודה האוסר עבודה באתר בכללות או באזור/מתקן ספציפי באתר.

7. אי-פרסום של הצווים בזמן אמת, כמו גם פרסום מידע מוגבל בהיקפו שאינו כולל את מהות ליקוי הבטיחות בגינו הוטל הצו, ואת שמות החברות היזמיות באותם אתרי בניה, מסכן את שלום העובדים באותם אתרים, בכך שמונע מהם מידע בסיסי בזמן אמת, בדבר תנאי הבטיחות במקום העבודה בו הם נדרשים לעבוד, וגורמת לכך שמצבים מסכני חיים הידועים למשיב נשמרים בסתר הרחק מעיני העובדים – אותם קורבנות בפרוטנציה העלולים לשלם על כך בחייהם או בשלמות גופם. כמו גם, מסכן אי-פרסום הצווים בזמן אמת תושבים ועוברי אורח, במיוחד כשעסקינן באתרי בניה הממוקמים בלב מתחם עירוני בנוי או בבניינים משופצים בהם מתגוררים דיירים – כמו בפרוייקטים של תמ"א 38 שברעננה.

8. מדיניותו של המשיב המונעת פרסום מיידי ובזמן אמת של צווי הבטיחות ודוחה את פרסומם בכחודשיים ממועד הטלתם, היא מדיניות שגויה, מסוכנת ובלתי סבירה באופן קיצוני, בכך שאינה מייחסת משקל ראוי לאינטרסים ציבוריים וזכויות חוקתיות של העובדים באתרי הבניה, כמו גם לכלל הציבור, ובראשן הזכות לחיים. מכאן דינה של מדיניות זו, כפי שמבקשת עתירה זו, הוא בטלות.

9. מעמדו של המשיב כרשות שלטונית וכנאמן ציבור מחייבים אותו להפעיל את סמכויותיו באופן המשרת את תכליות החקיקה עליה הוא מופקד, כמו גם את עקרונות היסוד של שיטת המשפט בישראל, והכל למען טובת כלל הציבור. מכאן, נגזרת גם חובתו של המשיב לפרסם את צווי הבטיחות בזמן אמת ומיידית לאחר הטלתם, וכן להציב שלט במקום בולט בכל אתר בניה בו הוטל צו כאמור, המבהיר את מהות הליקוי הבטיחותי בגינו הוטל הצו. שני סעדים אלה הם הסעדים האלמנטריים ביותר המצופים מרשות המופקדת על בטיחות העובדים במקומות העבודה.

10. עתירה זו עוד מבקשת הרחבת היקף המידע שמפרסם המשיב באתר האינטרנט והנוגע לצווי הבטיחות המפורסמים, כך שבנוסף לפירוט כתובת אתר הבניה ושם החברה המבצעת, יפרסם המשיב את **מהות הליקוי הבטיחותי** בגינו הוטל צו הבטיחות וכן את **שם החברות היזמיות** באותם אתרי בניה בהם הוטלו הצווים. שני נתונים אלו יסייעו לאפקטיביות הנדרשת מפרסום המיידית ובזמן אמת של צווי הבטיחות, כמו כן, יבטיחו מימוש אמיתי של זכות הציבור למידע, וזכותו לעקוב ולפקח אחר פעולות המשיב לפני ואחרי הטלת צווי הבטיחות.

הצדדים לעתירה

11. העותרת מס' 1, קו לעובד – להגנת זכויות העובדים, היא עמותה רשומה מאז 1991, הפועלת לסייע לעובדים החלשים ביותר במשק הישראלי. אחד מתחומי פעילותה ומומחיותה המרכזיים של העותרת הוא הגנה על זכויות עובדים חלשים, ובשמירה והגנה על זכויותיהם וביטחונם. העותרת טיפלה במהלך שנות פעילותה בעניינם של אלפי עובדים חלשים המועסקים בענפים שונים, בין היתר באמצעות הגשת תביעות עבודה, בהגשת עתירות פרטניות לבתי המשפט לעניינים מנהליים ובהגשת עתירות עקרוניות לבג"ץ. במהלך השנה וחצי האחרונות, פועלת העותרת באופן נרחב לשם קידום בטיחות העובדים בענף הבניה, וזאת דרך העלאת מודעות העובדים והציבור למחיר הכבד שגובות תאונות העבודה בענף בנין, ולחשיבות השמירה על כללי הבטיחות. עוד פועלת העותרת לשם קידום מדיניות, חקיקה ונהלי עבודה שיבטיחו תפקוד הולם וראוי מצד הרשויות הציבוריות הרלוונטיות לתחום.

12. העותר מס' 2 הוא ארגון העובדים "מען עמותה לסיוע לעובדים" שהוא עמותה רשומה מאז שנת 2000, הינו איגוד עובדים עצמאי, המאגד עובדים ללא הבדלי לאום, דת או מגדר. ארגון מען מגן מסייע ומייצג עובדים במגזרים שונים כולל מורים לאמנות ומוסיקה, עובדי תעשייה, עובדי בניין וחקלאות ועוד. במסגרת עבודה נותן הארגון דגש לעקרון השוויון וצורך לקדם עובדים ערבים ובעיקר נשים ערביות הנמצאים במעמד מופלה בשוק העבודה הישראלי. במשך יותר מעשור פעיל ארגון העובדים מען בענף הבניין תוך נסיון לקדם נורמות של העסקה הוגנת ובטיחות. מאז שנת 2010 מנהל הארגון פרויקטים של הדרכת בטיחות בסיועה של קרן מנוף והוא מהווה גורם מרכזי בקמפיין ציבורי שהחל בשנים האחרונות במאבק נגד תאונות העבודה בבניין.

13. העותר מס' 3, ראובן בן שמעון, פעיל חברתי וממונה בטיחות בעבודה, לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד - 1954, ותקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ט-1999. שימש בעבר כמדריך במוסד לבטיחות וגהות וכממונה בטיחות בכיר בחברת שיכון ובינוי. בשנת 2015 הקים העותר את "הפורום למניעת תאונות עבודה" על מנת לייצר הד ציבורי ותקשורתי למאבק בתאונות בניין. פעילות הפורום כוללת: השתתפות בדיונים בוועדות השונות בכנסת ישראל, הוצאת ניירות עמדה לגורמי ממשל ורגולציה, מעקב, תיעוד וחשיפת פרטים על תאונות עבודה באתרי בניה, ושמות חברות קבלניות באותם אתרים, סיוע ותמיכה במאבקים חברתיים, הפעלת דפי פייסבוק בתחום מניעת תאונות עבודה שכוללים קרוב ל-15,000 עוקבים ועוקבות.

14. העותרת מס' 4, הדס תגרי, משפטנית ופעילה חברתית בתחום זכויות האדם, פועלת מאז נובמבר 2015 בחזית המאבק למען בטיחות עובדי הבניין, תחילה כמייסדת ומנהלת 'הקואליציה למאבק בתאונות בניין', קואליציית ארגוני זכויות עובדים וזכויות אדם שפעלו במשותף במסגרת זאת בנושא עד סוף ינואר 2017, והחל מפברואר 2017 כמנהלת ההתארגנות 'הקבוצה למאבק בתאונות בניין'. במסגרת זאת פעלו העותרת וההתארגנויות שבניהולה לתיעוד ופרסום מידע אודות תאונות עבודה בענף הבנייה, לקידום מדיניות אל מול משרדי הממשלה הרלוונטיים, לקידום חקיקה אל מול הכנסת וועדותיה, ולפרסום והפצת מידע בכלי התקשורת ובמדיה החברתית להעלאת מודעות הציבור והתגייסותו לשינוי חברתי מהותי שיצמצם את היקף היפגעותם של העובדים באתרי הבנייה, וזאת גם באמצעות קבוצת הפייסבוק 'הקבוצה למאבק בתאונות בניין'.

15. המשיב – משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, הוא המופקד על תחום בטיחות העבודה, ועל קיום וביצוע חקיקת הבטיחות והבריאות התעסוקתית; המידע אשר פרסומו מבוקש מצוי ברשותו של המשיב; וחובת פרסום המידע והנגשתו לציבור חלה עליו.

הפרק העובדתי

תמונת רקע ופניות העותרים

16. ביום 11.06.2017 התפרסמה כתבה באתר האינטרנט של עיתון גלובס (נספח ע/1), על תוצאות מבצע אכיפה ממוקד שערכו לאחרונה מפקחי וחוקרי מינהל הבטיחות אצל המשיב, באתרי בנייה בעיר רעננה שנמצאים במסגרת פרויקטים מכוח תמ"א 38. לפי אותה כתבה, במסגרת המבצע נמצאו לא פחות מ-153 ליקויי בטיחות ב-21 אתרים שונים, המסכנים הן עובדים באתר והן עובדי

אורח והוטלו 15 צווי בטיחות שונים, מהם ארבעה צווי בטיחות גורפים האוסרים את המשך העבודה באתרים עד לתיקון כלל הליקויים. עוד דווח בכתבה, כי מבין האתרים בהם ביקרו המפקחים, התגלה אתר בניה שהפר צו בטיחות שהוטל בעבר ושהיה בתוקף ואף התגלו באותו אתר עבירות בטיחות חדשות, וכי בעקבות ממצאים אלו פתחו חוקרי המינהל בחקירה פלילית על הפרת צו הבטיחות.

17. על חומרת המצב מבחינה בטיחותית שהתגלתה במסגרת מבצע האכיפה ברעננה, יעידו דברי שר העבודה והרווחה, מר חיים כץ, והמצוטטים באותה כתבה, באומרו כי: "מספר הליקויים שהתגלו הוא בלתי נתפס", וכי "ליקויי הבטיחות באתרי הבנייה הם פצצה מתקתקת שמסכנת הן את עובדי הבניין והן את כלל האזרחים בקרבת האתרים...".

18. אולם, למרות מודעותם של כלל האחראים אצל המשיב בדבר מסוכנות המצב שהתגלה עבור העובדים באתרים כמו גם עבור תושבי המקום ועובדי אורח, סירב המשיב לפרסם כל מידע המאפשר זיהוי אתרי הבניה בהם התגלו ליקויי הבטיחות. זאת למרות שמדובר במידע הכרחי וחיוני ביותר לשם שמירה על חייהם של העובדים באותם אתרים כמו גם תושבי המקום, ובפרט שעסקינן באתרים שהם במסגרת פרויקטים של תמ"א 38, שמבוצעים בלב מרקם עירוני בנוי, ולפעמים אף כשהדיירים ממשיכים להתגורר בבניינים.

פניות העותרים לפרסום מידע בדבר המבצע ברעננה

19. בעקבות אותה כתבה בעיתון גלובס, פנו העותרים למשיב וביקשו מידע בדבר אתרי הבניה ברעננה בהם התגלו ליקויי הבטיחות ושביגים הוטלו צווי הבטיחות, בין היתר דרשו העותרים כתובת מדויקת של האתר, שם החברה הקבלנית המבצעת באתר ומידע בדבר מהות ליקויי הבטיחות שנמצאו בכל אחד מאותם אתרים. להלן פירוט פניות העותרים בעניין:

20. ביום 11.6.2017 בצמוד לאחר פרסום הכתבה באתר עיתון גלובס, פנה במייל מר ראובן בן שמעון, העותר מס' 3, אל ראש מינהל הבטיחות, גבי ורדה אדוארדס, וביקש לקבל את שמות החברות הקבלניות אצלן נמצאו ליקויי בטיחות "לצורך עדכון הציבור ולשם מניעת התאונה הבאה", בפנייתו זו הדגיש מר בן שמעון, כי "פרסום צווי הבטיחות בזמן אמת נחוצים למאבק בתאונות בניין" וכי "מידע זה היינו קריטי בפרט כאשר היינו עדים בשנים האחרונות לתאונות קטלניות ולקויים חמורים באתרי הבניה בפרויקטים של תמ"א 38".

מצ"ב פנייתו של מר ראובן בן שמעון מיום 11.6.2017, כנספח 2/ע

21. ביום 12.6.2017 פנתה הח"מ בשם העותרת 1, אל הממונה על חוק חופש המידע אצל המשיב, וכן אל הממונה על חופש המידע במשרד הכלכלה ודרשה מידע בדבר אתרי הבניה ברעננה בהם נמצאו ליקויי בטיחות, כולל אתר הבניה שהפר צו בטיחות שהיה בתוקף, כך שהמידע שיועבר לידיה יכלול: כתובת מדויקת לאתרי הבניה בהם נמצאו ליקויי בטיחות; חברה קבלנית מבצעת בכל אחד מאותם אתרים; מהות הליקויי הבטיחותי שנמצא בכל אחד מאותם אתרים; וכן הפעולה הפיקוחית והאכיפתית בה נקטו מפקחי המינהל בקשר לכל אחד מליקויי הבטיחות שהתגלו. עוד דרשה העותרת בפנייתה לדעת את: תאריך המבצע שערכו מפקחי וחוקרי מינהל הבטיחות

ברעננה; מספר המפקחים ומספר החוקרים שהשתתפו במבצע; וכן מספר האתרים בהם ביקרו מפקחי וחוקרי המינהל במסגרת המבצע.

מצ"ב פנייתה של העותרת מס' 1 מיום 12.6.2017, כנספח ע/3

22. אי-פרסום צווי הבטיחות המוטלים על-ידי המשיב בזמן אמת ומיידית לאחר הטלתם אינו מחדל נקודתי במקרה של רעננה בלבד, אלא הוא כאמור חלק ממדיניותו של המשיב לדחות את פרסום הצווים בכחודשיים ימים עד חלוף תקופת הערעור נגד צווים. בשל כך, פנתה העותרת 1, באמצעות הח"מ, ביום 13.6.2016, אל מר אביגדור קפלן, מנכ"ל המשיב, ואל גבי ורדה אדוארדס, ראש מינהל הבטיחות, בדרישה כי יפרסם המשיב את צווי הבטיחות באתר האינטרנט באופן מיידי ובצמוד לאחר הטלת הצווים, וכי הפרסום יכלול בנוסף לפירוט הקיים כיום, גם את מהות הליקוי הבטיחותי וגם את שמות החברות היזמיות באותם אתרים.

מצ"ב פנייתה של העותרת מס' 1 מיום 13.6.2017, כנספח ע/4

23. ביום 16.6.2017 פנתה שוב העותרת מס' 1, בתזכורת לפנייתה מיום 12.6.2017 (נספח ע/3) והבהירה והדגישה כי מדובר בפנייה דחופה ואף בהולה המחייבת מענה מיידי מצד המשיב, לשם שמירה על בטיחות העובדים באתרי הבניה, בטיחות הציבור בכלל, ובטיחות תושבי רעננה ודיירי הפרויקטים בפרט. למרות האמור, לא התקבלה כל תשובה מטעם המשיב לפניית העותרת 1, עד מועד הגשת עתירה זו.

מצ"ב פניית התזכורת של העותרת מס' 1 מיום 17.6.2017, כנספח ע/5

תשובת המשיב:

24. ביום 18.6.2017 בתשובה לפנייתו של העותר מס' 3 (מיום 11.6.2017) לפרסום צווי הבטיחות שהוטלו ברעננה, ענה מנהל תחום בכיר בטיחות במינהל הבטיחות, מר רן כהן, כי "פרסום שמות חברות הבניה ומועדו, נעשה בהתחשב במגבלות משפטיות אשר מביאות בחשבון את זכותו של מקבל הצו לערער עליו בפני מפקח עבודה אזורי."

מצ"ב תשובתו של מר רן כהן, כנספח ע/6

מדיניות המשיב: שיהוי כבד בפרסום הצווים ופרסום מידע חלקי בלבד

25. סירובו של המשיב לפרסם באופן מיידי ובזמן אמת, מידע בדבר אתרי הבניה ברעננה בהם הוטלו צווי הבטיחות, אינו כאמור מחדל נקודתי, אלא חלק ממדיניות כללית של המשיב המסרבת לפרסום מיידי של צווי הבטיחות המוטלים באתרי הבניה, בטרם חלפה תקופה של כחודש וחצי עד כחודשיים ממועד הטלת צווים אלה, וזאת בשל התחשבות, כך לטענת המשיב, בזכות החברות הקבלניות, מקבלות הצווים, לערער עליהם בפני מפקחי העבודה האזוריים.

26. לא זו בלבד, המשיב גם אינו נוקט בכל אמצעי אחר דוגמת הצבת שלט באתרי בניה בהם נמצאו ליקויי בטיחות, המזהיר את העובדים באותם אתרים ואת עוברי אורח, מפני הסכנה הבטיחותית שנמצאת באתר ובגינה הוטל צו הבטיחות, ומפני המשך העבודה בטרם תוקנו הליקויים.

27. ודוקו: צו בטיחות מוטל על-ידי מפקח עבודה של מינהל הבטיחות, מכוח סמכותו הקבועה בסעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד – 1954, במקרים של סכנה לשלומם או לבריאותם של אדם. נפקות הטלת צו בטיחות יכולה להיות אחד מאלה: הפסקת העבודה במקום העבודה ו/או בחלק ממנה, ו/או איסור שימוש במכונה, בציוד, או בחומר, וזאת עד שהורחק גורם הסכנה וניתן על כך אישור מאת מפקח העבודה. להלן לשון סעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה המסדיר עניין זה:

צווי בטיחות

6. (א) שוכנע מפקח עבודה אזורי, בין מפעולות עצמו ובין על סמך דין וחשבון של מפקח עבודה, כי טיבם, מבנם או מקומם של מכונה, ציוד, מתקן או חומר המשמשים או העומדים לשמש במקום עבודה יש בהם סכנה לשלומם או לבריאותם של אדם, או כי תהליך או מעשה פלוני או מחדל פלוני במקום עבודה מסכנים שלום אדם או בריאותו, רשאי הוא לעשות, בצו, אחד מאלה:

(1) להורות על הפסקת העבודה במקום העבודה, לאסור את השימוש במכונה, במתקן, בציוד או בחומר או בחלק מאלה כמפורש בצו או לאסור את השימוש עד שהורחק גורם הסכנה וניתן על כך אישור מאת מפקח עבודה;

(2) לחייב את המחזיק במקום העבודה לנקוט, תוך הזמן הנקוב בצו, אמצעים כמפורש בצו לשם הרחקת הסכנה.

(ב) מקום שאין הסכנה תכופה לא יתן מפקח עבודה אזורי צו לפי סעיף זה, אלא אם נתן למחזיק במקום העבודה הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.

(ג) צו לפי סעיף זה ייחתם על ידי מפקח עבודה אזורי וישלח בדואר רשום, או יימסר לידי המחזיק במקום העבודה או יודבק באופן הנראה לעין במקום העבודה. טעות בנקיבת שמו של המחזיק לא תפגע בחוקיותו של צו שנמסר או שהודבק כאמור.

(ד) מפקח עבודה ראשי רשאי להסמיך בכתב מפקח עבודה פלוני בסמכויות הנתונות למפקח עבודה אזורי לפי סעיף זה.

28. מכאן, ולאור המשמעות הטמונה בהטלת צו בטיחות באתר בניה – קיום גורם המסכן את שלומם ו/או בריאותם של אדם, זוהי חובתו של המשיב כרשות ציבורית וכנאמן הציבור, לפרסם ולהביא לידיעת הציבור והעובדים באופן מיידי כל מידע בדבר הסכנות הטמונות באתרי הבניה שתחת פיקוח המשיב. אי פרסום צווי הבטיחות בזמן אמת, כמו גם אי-הצבת שלט באתר הבניה בדבר הליקוי הבטיחותי שנמצא באתר ושבינו הוטל צו בטיחות, מסכן את העובדים באותם אתרים, על-ידי כך שמונע מהם מידע בסיסי בזמן רלוונטי בדבר תנאי הבטיחות במקום העבודה בו הם נדרשים לעבוד. מדיניות זו של המשיב, מסכנת גם את התושבים ועוברי אורח, בפרט כאשר מדובר באתרי בניה הממוקמים בלב מתחם עירוני בנוי ולפעמים עם דיירים הממשיכים להתגורר בבניינים המשובצים/נבנים, כמו אלו שבפרוייקטים של תמ"א 38 שברעננה.

29. יובהר, כי רק במחצית מאי השנה, החל המשיב לראשונה לפרסם באתר האינטרנט שהוא מפעיל את צווי הבטיחות המוטלים על-ידי מפקחי המינהל באתרי בניה בהם התגלו עבירות על חוקי וכללי הבטיחות בעבודה. עד אז, מידע זה הוחזק על-ידי המשיב רחוק מהעין הציבורית, דבר שמנע

מהציבור כל מידע בעניין ומנע כל אפשרות מעקב אחר פעולות הפיקוח והאכיפה מצד רשויות המדינה.

30. השינוי במדיניותו של המשיב שהחל כאמור רק לאחרונה, בפרסום צווי הבטיחות המוטלים באתרי הבניה, הוא שינוי חיובי בהחלט. אולם, שתי בעיות מרכזיות מצמצמות משמעותית את איפקטיביות הפרסום ופוגעות בתכליות מאחורי פרסום הצווים, הראשונה: מועד פרסום הצווים שכאמור מתפרסמים בחלוף חודשיים ממועד הטלתם; השניה: היקף המידע המתפרסם, שאינו כולל את מהות הליקויי הבטיחותי בגינו הוטל צו הבטיחות, ואינו כולל את שם החברות היזמות באתרים בהם הוטלו אותם צווים. להלן נפרט בהרחבה אודות שתי הבעיות בנפרד.

בקישור שלהלן ניתן לעיין ברשימת צווי הבטיחות שמפרסם מינהל הבטיחות אצל המשיב:

<http://www.economy.gov.il/Employment/SafetyAndHealth/Enforcement/Pages/SafetyOrdersList.aspx>

בעיה ראשונה : מועד פרסום הצווים

31. הואיל ומשמעות הטלת צו בטיחות באתר בניה, היא הימצאות ליקויי בטיחות המסכנים את העובדים ו/או את הציבור, זוהי חובתו של המשיב כרשות ציבורית להכריז מיידית על הטלת הצו, ולהביא את הדבר לידיעת העובדים וכלל הציבור. העיכוב בפרסום צווי הבטיחות על-ידי המשיב – כחודש וחצי עד כחודשיים ממועד הטלתם, מכרסם משמעותית מאפקטיביות הפרסום ומיכולת הציבור לעקוב ולפקח אחר פעולות הפיקוח והאכיפה של מינהל הבטיחות.

32. מדיניותו של המשיב הדוחה את פרסום הצווים בכחודשיים ממועד הטלתם, אינה מייחסת משקל ראוי לאינטרסים, עקרונות וזכויות יסוד התומכים בחובת הפרסום המיידית, ובראשם שלום הציבור והזכות לחיים ולשלמות גוף, והיא נותנת משקל מעבר לראוי לאינטרסים של החברות הקבלניות באתרי בניה בהם נמצאו ליקויי בטיחות המסכנים חיי אדם.

33. העותרת הפנתה במכתבה (נספח ע/4) את תשומת לבו של המשיב, לאיזון ראוי שאומץ על-ידי המחוקק בתחום אחר עליו מופקד גם כן המשיב, והמוסדר בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב – 2011. סעיף 17 לחוק זה מטיל על המשיב חובת פרסום של העיצומים המוטלים על מעסיקים בשל הפרת הוראות חקיקת העבודה, ומורה על כך שהפרסום יתבצע באתר האינטרנט של המשיב, תוך פירוט בין היתר, מידע בדבר מהות ההפרה וסכום העיצום שהוטל. סעיף 17(ב) לחוק זה קובע גם, כי במידה והוגש ערר או ערעור נגד הטלת העיצום הכספי, על ממונה העיצומים לפרסם את דבר הגשת הערר או הערעור וכן את תוצאותיו, בדרך שבה מפורסם דבר הטלת העיצום הכספי.

34. יש להשוות בין המדיניות שנקבעה בחקיקה ראשית ביחס להפרת זכויות סוציאליות של עובדים, על פי החוק להגברת אכיפה, לבין המדיניות ביחס להפרת כללי הבטיחות. אין ספק, כי הרציונל בפרסום מיידית חזק יותר שעה שעסקינן בבטיחות: לא הרי סכנה מיידית לחייהם ושלמות גופם של העובדים וציבור עוברי האורח, כהרי הפרת זכויות כספיות של עובדים. אם באחרונות אין המשיב

מחכה למיצוי הזכות לערער על הטלת העיצום, אין כל סיבה להמתין למיצוי זכות הערעור שעה שעסקינן בבטיחות.

35. היבט נוסף התומך בחשיבות פרסומם המיידית של צווי הבטיחות, נוסף לצורך בשמירה על בטיחות העובדים והציבור, הוא על-מנת לאפשר מימוש אמיתי לזכות הציבור לעקוב ולפקח אחר פעילות המשיב בהקשר לבטיחות באתרי הבניה. כיום אין בידי הציבור כל אפשרות לעקוב אחר טיפול מינהל הבטיחות, בתלונות המוגשות לו על-ידי הציבור ובכלל זה ארגונים ופעילים דוגמת העותרים, בדבר אתרי בניה בהם תועדו ליקויי בטיחות, ו/או אתרי בניה בהם התרחשו תאונות עבודה.

בעיה שניה: היקף המידע המפורסם

36. הבעיה השניה המכרסמת אף היא מאפקטיביות הפרסום של צווי הבטיחות, היא כאמור היקף המידע המתפרסם, שאינו כולל את מהות הליקויים הבטיחותיים בגינם הוטלו צווי הבטיחות, ואינו כולל את שמות החברות היזמיות באתרים בהם הוטלו אותם צוים.

37. לעניין היעדר פירוט של מהות הליקוי הבטיחותי בגינו הוטל צו הבטיחות, הרי מדובר במידע בסיסי ביותר הנדרש לציבור ובפרט לעובדים על מנת שינקטו אמצעי הזהירות הנדרשים, והן לשם העלאת מודעותם לטיב, לחומרת ולהיקף הליקויים הבטיחותיים באתר המפוקח ובענף בכלל. פרסום עובדת הטלת צו בטיחות באתר בניה מסוים, ללא פירוט בדבר מהות הליקוי בגינו הוטל הצו, ובאם מדובר בצו האוסר את העבודה כליל בכל אתר הבניה, או על הפיגומים בלבד, או על מכונה ספציפית, כמוהו כאי-פרסום כלל. מידע זה נדרש גם על מנת שיתאפשר לציבור לעקוב ולפקח אחר פעולות רשויות הפיקוח והאכיפה, גם לאחר הטלת צוים אלה, וכן לעקוב אחר תיקון הליקויים באותם אתרים.

38. לעניין שם החברות היזמיות, עסקינן במידע שיקל מצד אחד, על הציבור בזיהוי האתרים בהם הוטלו צווי הבטיחות, שכן על-פי רב שמות החברות הקבלניות היזמיות הוא השם המתנוסס והבולט בשלטים שבאתרי הבניה; מצד שני, יתרום פרסום שמות אותן חברות, ביידוע החברות עצמן במצב הבטיחותי השורר באתריהן, וכן בהעלאת מודעותן ורמת אחריותן כלפי בטיחות העובדים באתרים שבאחריותן אף במצבים של היעדר אחריות משפטית.

תאונות עבודה בענף הבניה והאינטרס הציבורי בפרסומם המיידית של צווי הבטיחות

39. בטרם יפרשו העותרים בפני בית המשפט הנכבד, את טענותיהם המשפטיות התומכות במתן הסעדים המבוקשים בעתירה זו, יציגו בפרק זה תמונת רקע רלוונטית לנשוא העתירה, והיא מגיפת תאונות העבודה השוררת באתרי הבניה בישראל ויובהר האינטרס הציבורי בהחלת התומך בפרסום צווי הבטיחות בזמן אמת ובאופן מיידית לאחר הטלתם, צעד שבכוחו לצמצם מגפה זו.

40. ענף הבנייה הוא הענף התעסוקתי המסוכן ביותר במדינת ישראל. הוא גובה מדי שנה עשרות הרוגים ואלפי פצועים. כמחצית מתאונות העבודה הקטלניות במשק מתרחשות בענף הבנייה: לפי

נתונים רשמיים, משנת 2000 עד 2015 נהרגו 480 עובדי בניין, שמהווים כ-52% מכלל הרוגי תאונות העבודה באותה תקופה.¹

41. על פי הנתונים שנאספו בשנת 2016 על ידי הקואליציה למאבק בתאונות בניין, בעיקר דרך הודעות של סוכנויות ההצלה (על-פי-רב של מד"א), בשנת 2016 נהרגו 49 עובדי בניין ומעל ל-200 עובדים נפצעו באורח בינוני עד קשה על פי הגדרות מד"א. על-פי נתונים של העותרת 1, מתחילת 2017 עד כתיבת שורות אלו, נהרגו 14 עובדי בניין, ו-110 עובדים נפצעו באורח בינוני עד קשה על פי הגדרות מד"א.

מצ"ב כתבתו של ניצן צבי, **ההרוג ה-14**, ב'דבר ראשון', מיום 27.6.2017, **כנספח ע/7**

מצ"ב סיכום אחרון לנתוני העותרת 1 בגין מס' הנפגעים בתאונות באתרי בניה מתחילת השנה, ושהתפרסם בטרם התקבלה הודעה על פטירת אחד הנפגעים מפצעיו. סיכום שבועי מתפרסם כל יום א' בעיתון גלובס, **כנספח ע/8**

42. עדות לרמת הבטיחות הירודה ביותר באתרי הבניין בישראל מקבלים מהשוואת היקפי הפגיעה של עובדי בניין בישראל לעומת היקפי הפגיעה של עמיתיהם במדינות מפותחות: בישראל נהרגים כ-13 עובדים מקרב כל 100,000 עובדים בבניין. נתון זה מצביע על היקף היפגעות של עובדי בניין בישראל הגדול פי 5.5 מזה של עובדים בבריטניה ופי 2.2 מהמוצע באיחוד האירופי.²

43. לצד ההרוגים, גם מספר הפצועים בתאונות העבודה בענף זה הוא מהגבוהים במשק; לפי נתוני המוסד לביטוח לאומי, בין השנים 2010-2014 היו 28,066 מקבלי דמי פגיעה שכירים בענף הבנייה בגין תאונות במהלך העבודה, המהווים 12.7% מכלל מקבלי דמי פגיעה השכירים.³ כמעט פי שלושה מחלקם של השכירים בענף הבנייה מתוך כלל השכירים במשק.⁴ המספר כאן של מקבלי דמי הפגיעה אינו משקף כאמור את מספר התאונות, אלא רק את מספרם של העובדים שנפצעו והצליחו למצות את זכויותיהם מול המוסד לביטוח הלאומי. לצד זאת, קיים תת-דיווח לגבי עובדים נפגעים בענף הבנייה שאינם תושבי ישראל: בין השנים 2010-2015 היה חלקה של קבוצה זו 6% בלבד, מתוך כלל השכירים שקיבלו דמי פגיעה בענף הבנייה.⁵ נתון נמוך במיוחד, לאור העובדה שבאותן שנים, קבוצה זו היוותה כמחצית מכלל עובדי הבניין שנהרגו בתאונות בענף.⁶

44. **משאבים דלים ותת-פיקוח ואכיפה** – אל מול מציאות עגומה זו, עומד המשיב, הרשות המרכזית האחראית על תחום הבטיחות בעבודה, בחוסר מעש כמעט. משאבים דלים ביותר מוקצים למינהל הבטיחות, דבר המתבטא בהיקף ואיכות פעולות הפיקוח והאכיפה הירודים ביותר להם אנו עדים בתחום הבטיחות בעבודה. כך, כ-17 מפקחים בלבד אחראים על כ-13,000 אתרי בניה המדווחים

¹ המוסד לביטוח לאומי ומינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, דו"ח תאונות עבודה בישראל – תמונת מצב 2010-2014, דו"ח תאונות עבודה בישראל – תמונת מצב 2011-2015.

² העי"ש מס' 1, דו"ח תאונות עבודה בישראל – תמונת מצב 2011-2015, תרשים 25 בעמ' 19. הנתונים לגבי בריטניה, נלקחו מאתר ה-Eurostat, עליו נשענים הנתונים שהובאו בדו"ח הנ"ל.

³ מרכז מחקר ומידע של הכנסת, תאונות עבודה בענף הבנייה, 14.12.2015, עמ' 11. מספר מקבלי דמי הפגיעה אינו כולל מקבלי דמי פגיעה בגין תאונות דרכים בעבודה או בדרך לעבודה.

⁴ בשנת 2014 היה אחוז השכירים בענף הבנייה 4.4%, מתוך: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי מס' 66 לשנת 2015, לוח מס' 12.12.

⁵ העי"ש מס' 3, עמ' 12.

⁶ מרכז מחקר ומידע של הכנסת, נתונים על הרוגים בתאונות עבודה בענף הבניין בשנים 2010-2015, 8.2.2016, עמ' 3.

למינהל הבטיחות. יוצא איפוא, כי כל מפקח אחראי בו זמנית על כ-750 אתרי בניה בממוצע. כתוצאה, אחוז קטן בלבד מתוך אתרי הבנייה המדווחים במדינה זוכה לביקור של מפקחי המינהל ורמת הפיקוח המורגשת בשטח הינה שולית. על כך עמד מבקר המדינה בדו"ח האחרון ממאי 2016: "כי בשנים 2009-2014 היחס בין מספר האתרים למספר הביקורים שערכו מפקחי המינהל נע בין ביקור פיקוח אחד לכל 2.18 אתרי בנייה לביקור פיקוח אחד לכל 2.69 אתרי בנייה. משמע, מפקחי המינהל ביקרו בפחות מ-50% מאתרי הבנייה שהיו מוכרים למינהל באותה עת."⁷ במילים אחרות, הסיכוי שאתר בנייה יזכה בביקור פיקוח הוא בסביבות ביקור אחד בשנתיים וחצי. נתון חמור במיוחד לאור טבעם של אתרי בנייה שהם דינאמיים מאוד והמציאות בשטח משתנה בקצב גבוה, דבר המחייב תדירות ביקורים גבוהה בהרבה מהקיימת כיום. מסקנה דומה לזו ציין מבקר המדינה בדו"ח האחרון, באומרו: "תדירות נמוכה של ביקורי פיקוח פוגעת באפקטיביות של הפיקוח ועלולה גם להקשות על המינהל במעקב אחר תיקון ליקויים שאותרו בעבר. לנוכח דברים אלה, על המינהל להעלות את תדירות ביקורי הפיקוח".⁸

45. **צווי בטיחות ללא אכיפה או מעקב אחר ביצועם** – ההיקף המצומצם של ביקורי פיקוח נמצא גם באתרי בניה שכבר התרחשו בהם תאונות עבודה ו/או תועדו בהם ליקויי בטיחות ובגינם הוצאו צווי בטיחות על-ידי המינהל. לפי מעקב של העותרים וארגונים ופעילים בתחום, אף בחלק מהמקרים בהם הוציאו מפקחי המינהל צווי בטיחות, האוסרים המשך העבודה באתרי בנייה עד לתיקון ליקויי בטיחות שנמצאו בהם, חזרו אותם אתרים לעבודה מבלי שמפקח של המינהל נכח באתר ובדק את תנאי הבטיחות בו. זאת למרות החובה המעוגנת בחוק ארגון הפיקוח ולפיה לא ניתן לחדש את העבודה באתר בו הוצא צו בטיחות ללא בחינת מפקח עבודה כי הליקויים תוקנו (ראו: סעי' 7(ב) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה). להלן דוגמאות הממחישות את שכיחות התופעה דן בשל דלות פעולות הפיקוח והאכיפה מצד המשיב:

א. ביום 22.2.2016 התרחשה תאונת עבודה קטלנית באתר הבניה "מגדלי המפרש" של היזמית 'האחים ישראל' ובביצוע החברה הקבלנית 'דני שלי בע"מ'. העובד יין צ'ונגואי, בן 51, נפל מגובה של 5 קומות ונהרג. בעקבות התאונה הטיל מפקח עבודה מטעם המשיב, צו בטיחות מורחב האוסר כל עבודה באתר עד לתיקון ליקויי הבטיחות שנמצא במקום. כשלושה שבועות לאחר הטלת הצו, נפתח האתר לעבודה, ובאותו יום שוב קרתה תאונת עבודה, כאשר פועל סיני נפגע באורח בינוני מפלטת בטון. פתיחת האתר אושרה על-ידי מפקח עבודה של המשיב **מבלי שביקר באתר ובדק את תיקון הליקויים**, אלא במקום זאת, הסתפק המפקח בתוכנית לניהול הבטיחות שהגישו האחראים באתר הבניה יחד עם התחייבות כי כל הליקויים תוקנו.

מצ"ב כתבתו של אלמוג בן זכרי, בעיתון 'הארץ' מיום 10.3.2016, בעניין זה, **כנספח ע/9**

ב. ביום 10.4.2016 התרחשה תאונת עבודה קשה באתר לבניית בית ספר של עיריית רמת גן, בביצוע חברת 'וואלד גרייב בע"מ'. עובד בן 28 נפל מפיגום לתוך בור מגובה של כ-7-

⁷ מבקר המדינה, דו"ח שנתי 166 לשנת 2015 ולחשבונות שנת כספים 2014, משרד הכלכלה והתעשייה – בטיחותם של העובדים ובריאותם, עמ' 1011, 1027 שם.
⁸ שם.

מטרים, ונפצע באורח קשה בראש ובגפיים. בעקבות תאונה זו נסגר אתר הבניה ליומיים על-ידי מינהל הבטיחות, אולם בתום התקופה חזר האתר לפעילות **מבלי שמפקח של מנהל הבטיחות נכח באתר ובדק את תיקון ליקויי הבטיחות שהיו אלא הסתפק בהודעת החברה הקבלנית שנשלחה בפקס כי תוקנו כל ליקויים**. כ-10 ימים לאחר התאונה, ח"כ אייל בן ראובן, יזם ביקור פתע באתר הבניה, שבעקבותיו התגלו ליקוי בטיחות חמורים באתר, וכתוצאה מכך נאלץ מפקח עבודה מטעם המשיב לסגור שוב את האתר עד לתיקון הליקויים. למותר לציין, כי אלמלא ביקור פתע זה, היה ממשיך אותו אתר לפעול תוך סיכון כלל העובדים במקום.

מצ"ב כתבתה של לי ירון, בעיתון 'הארץ' מיום 21.4.2016, בעניין זה, **כנספח ע/10**

ג. ביום 25.2.2016 במהלך ביקור אכיפה של מפקח עבודה מטעם המשיב, בפרויקט "קניון ראשונים" בביצוע החברה הקבלנית 'דניה סיבוס בע"מ' בראשון לציון, התגלו הפרות לצווי בטיחות שהוצאו על-ידי המשיב, ובעקבות כך נפתחה חקירה פלילית, ובעלי תפקידים בכירים בחברה ובאתר זומנו לחקירות באזהרה על-ידי המשיב.

מצ"ב הדו"ח הרבעוני של תאונות עבודה ינואר-מרס 2016, שפירסם המשיב ביום 12.4.2016, ובו התייחסות לעניין הנ"ל, **כנספח ע/11**

ד. כ-6 חודשים לאחר פתיחת החקירה הנ"ל בגין הפרת צווי הבטיחות, התרחשה תאונה קשה באותו אתר בניה. ביום 11.8.2016, נפל נער בן 17 מגובה רב מעל ל-10 מטרים, הנער פונה במצב בינוני עם פגיעות בטן לבי"ח אסף הרופא. יצויין, כי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), תשס"ז – 2007, אוסרות העסקת עובדים שטרם מלאו להם 18 שנים בעבודה בגובה. לדברי עובדים במקום, הנער עבד על גג מתכת, נפל מאחד הפתחים שלא היו מכוסים, כשהוא לא רתום ומבלי שחבש קסדה. בדו"ח הרבעוני של תאונות עבודה יולי-ספטמבר 2016, פרסם המשיב כי "ב-11.8. נפתחה חקירה בגין הפרות הוראות בטיחות באתר הבניה של חברת 'דניה סיבוס בע"מ' בראשון לציון. באתר זה גם אירעה תאונת עבודה בה נפצע נער כתוצאה מנפילה מגובה. בעלי תפקיד בחברה זומנו לחקירה".

מצ"ב כתבתו של ניצן צבי כהן, באתר 'דבר ראשון' מיום 12.8.2016, בעניין זה, **כנספח ע/12**

מצ"ב דו"ח רבעוני של תאונות עבודה יולי-ספטמבר 2016, שפרסם המשיב ביום 13.11.2016, **כנספח ע/13**

ה. ביום 25.5.2016, התרחשה תאונה קשה באתר "עמק הכרמל", ברח' בר יהודה בנשר, של היזמית 'קבוצת אלמוגים' ובביצוע החברה הקבלנית 'אלמוג ב.ז'. בניה והשקעות בע"מ. עובד בן 28 נפל מגובה של 4 קומות, ופונה עם פגיעה רב מערכתית קשה לבי"ח רמב"ם. לאחר אותה תאונה נשלחו למינהל 4 תלונות המתעדות באתר, ובזמנים שונים, עובדים במצבים מסוכנים. ביום 9.10.2016, התרחשה עוד תאונה באתר זה, לאחר שעובד בן 42, נפל מגובה 3 מטרים, נפצע באורח בינוני ופונה לבי"ח רמב"ם. ביום 10.10.2016 בעקבות התאונה האחרונה הטיל מפקח עבודה של המשיב צו בטיחות האוסר המשך העבודות באתר עד לתיקון ליקויי הבטיחות שנמצאו. ב-13.10.2016 בזמן שהתראיין מר רן כהן,

מנהל תחום בטיחות בכיר במינהל הבטיחות, בתוכנית של קרן נויבך "סדר יום" וסיפר כי הוטל צו בטיחות באתר עסקי, תועד בצילום וידיאו אתר הבניה כאשר העבודות בו נמשכות כרגיל. בעקבות הדברים הגיב המינהל כי "ב-13.10 ביקר במקום חוקר המינהל ופתח בחקירה על חשד להפרת צו. החקירה בעיצומה."

מצ"ב כתבתה של לי ירון, מינהל הבטיחות התעלם מתלונות על ליקויים באתר בניה – חודש לאחר מכן נהרג שם פועל, עיתון 'הארץ' מיום 27.10.2016, **כנספח ע/14**

בכתבה זו נמצא סיפורם של עוד שני אתרי בניה מלבד הנ"ל בהם התרחשו תאונות עבודה על-אף צווי בטיחות שהיו בתוקף ו/או תלונות שהוגשו למינהל הבטיחות בגין אתרים אלו.

1. תיעוד למקרים נוספים בהם הפרו חברות קבלניות צווי בטיחות האוסרים על המשך העבודה נמצא בדו"ח הרבעוני שפרסם המשיב של תאונות עבודה יולי-ספטמבר 2016 (**נספח ע/13**). שם צויין, כי ב-31.7.2016, פתח מינהל הבטיחות בחקירה בחשד להפרת צו בטיחות באתר בניה במסגרת תמ"א 38 ברח' פרלשטיין 14. עוד צויין, כי ב-27.9.2016 פתח מינהל הבטיחות בחקירה בחשד להפרת צו בטיחות באתר בניה של חברת 'האחים אבו עיאש בע"מ' בפתח תקוה, וכי בעלי תפקיד בחברה זומנו לחקירה.

46. **היעדר מידע ונתונים לציבור** – עד לאחרונה פרטים בסיסיים אודות תאונות העבודה בענף הבנין והמצב הבטיחותי של אותם אתרים, נשמרו בסתר, רחוק מהעין הציבורית. המשיב, הרשות המרכזית המופקדת על הנושא, נמנע מפרסום מידע בסיסי, כגון שמות ההרוגים בתאונות הבנין, שמות אתרי הבניה בהם התרחשו התאונות, שמות החברות הקבלניות המבצעות והיזמיות, נסיבות התאונה, צווי הבטיחות המוטלים באתרי בניה והמצב הבטיחותי באותם אתרים, הרקורד הבטיחותי של החברות הפועלות בתחום. כל זאת למרות שמדובר במידע בעל חשיבות ציבורית אדירה בשמירה על בטיחותם של העובדים; בהעלאת מודעות לחשיבות השמירה על כללי בטיחות; ביצירת מודעות ציבורית לחומרת הבעיה, גורמיה והדרכים למניעתה; ובהנעת הציבור, בין השאר באמצעות ארגונים לא ממשלתיים, לשם יוכל לפעול, לסייע, ולהתריע על בעיות. חסימת המידע מנעה גם אפשרות מעקב ופיקוח ציבורי אחרי פעילות המשיב המופקד לטפל בסוגיה ואחרי ההליכים שננקטו או שלא.

47. **עליה דרמטית במספר ההרוגים מאז החל המעקב הציבורי** – כאמור בשנת 2016, בה החל המעקב האזרחי מצד ארגונים ופעילי ציבור בנושא תאונות העבודה בענף הבניה, נהרגו 49 עובדים בתאונות עבודה בענף הבניה, מספר זה מצביע על עליה דרמטית של כ-37%, במספר ההרוגים לעומת השנה הקודמת (49 ו-35 הרוגים, בהתאמה). "עלייה" זו אינה עלייה מספרית ממש אלא נובעת להערכת העותרים מכך שבעבר התקיים תת-דיווח משמעותי אודות ההרוגים באתרי הבניה, בחסות האפלת המידע מצד המשיב וחוסר העניין הציבורי שיצרה האפלה זו.

48. לסיכום פרק זה ייאמר, כי תמונת המצב העגומה המתוארת כאן בהקשר לרמת הבטיחות הירודה בענף הבניה, ולתפקודו הלקוי של המשיב בטיפול בסוגיה זו, היא חלקית בלבד, ומתמקדת בהיבטים ספציפיים הרלוונטיים לנשוא העתירה. תמונת מצב מקיפה וממצה, המתייחסת לכלל סמכויותיו וחובותיו של המשיב בהקשר לבטיחות העובדים בענף הבניה, היתה משקפת מצב חמור

אף יותר. אך די במצב המתואר כאן כדי לסבר את האוזן אודות הצורך האקוטי בפרסום מיידי ובזמן אמת של צווי הבטיחות המוטלים על-ידי המשיב, בראש ובראשונה לשם מניעת תאונות עבודה ושמירה על בטיחות העובדים, וכן על מנת לאפשר לעותרים ולציבור בכלל לעקוב ולפקח אחר פעולות המשיב בתחום.

הפרק המשפטי

המשיב כנאמן הציבור וחובת הפרסום המידי

49. המשיב הוא הרשות המרכזית המופקדת על בטיחותם ובריאותם של העובדים במקומות העבודה, כאשר העומד בראש הרשות – שר העבודה והרווחה – מופקד על ביצוע ויישום כלל החוקים בתחום הבטיחות בעבודה, דוגמת חוק ארגון הפיקוח על מקומות העבודה (ממנו נגזרת סמכותם של המפקחים במינהל הבטיחות להטיל צווי בטיחות), ופקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] התשי"ל – 1970.

ראו בעניין זה הוראות: סעי' 43 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954; סעי' 247 לפקודת הבטיחות בעבודה {נוסח חדש}, תשי"ל – 1970; סעי' 9 ו-11 לפקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945

50. סמכויות המשיב בתחום הבטיחות בעבודה הן סמכויות רחבות ומגוונות, כאשר כולן נגזרות מהתכליות המרכזיות והעיקריות של חקיקת הבטיחות בעבודה, ובראשן שמירה על בטיחות העובדים; כמו כן נגזרות הן מעקרונות יסוד של שיטת המשפט הנהוגה בישראל, ובכלל זה התפיסה הרואה במשיב כנאמן הציבור, המחויב לפעול אך ורק לטובת הציבור.

51. מעמדו זה של המשיב כנאמן ציבור מטיל עליו חובות מגוונות, אחת מהן היא החובה לפעול בשקיפות כך שכל פעולותיו, נהליו והחלטותיו יהיו פתוחות לעיני הציבור. חובת השקיפות היא הערובה לזכותו של הציבור לפקח ולבקר את פעילותה של הרשות המינהלית, ובכך למעשה לבחון את תקינות התנהלותה. וכדבריו של כב' השופט בדימוס מ' חשין (ז"ל), בפרשת יוסי אילן:

להבטחת תקינות פעילותו של המינהל הציבורי נוצק כלל התנהגות שמקומו בכותל המזרח של התנהלות המינהל הציבורי. העיקרון הוא עקרון השקיפות... מקורו של עקרון השקיפות הוא בתפישת היסוד של המינהל הציבורי כנאמן הציבור: כל אשר מחזיק הוא בו - כנאמן הציבור מחזיק הוא בו, ואילו משלו אין לו ולא כלום. אכן, כלשונו המרהיבה של השופט חיים כהן, הרשות "כל כולה לא נוצרה כי אם לשרת את הכלל, ומשלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידה כנאמן, וכשלעצמה אין לה זכויות או חובות נוספות על אלה, או שונות ונפרדות מאלה, אשר הן נובעות מנאמנות זו או הוקנו לה או הוטלו עליה מכוח הוראות חקוקות": בג"ץ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין, פ"ד כה (1) 325, 331. המחזיק בסמכויות על-פי דין חייב לפעול אפוא מתוך אמון ונאמנות ושומה עליו לשוות נגד עיניו כל העת, ערב ובוקר בכל יום תמיד, את טובת הציבור ואת טובת הציבור בלבד. ומשידענו כי עובד הציבור עושה בנאמנות כשליח הציבור, חייב הוא ממילא בחובותיו של שליח ובהן החובה ליתן דין-וחשבון על מעשיו, קרא, לגלות לשולחיו - לכלל הציבור - מה עשה ומה לא עשה, מדוע עשה כך ולא אחרת, וכשלא עשה - מדוע לא עשה. חייב הוא לגלות כל מעשים ומחדלים ונימוקיהם בצידם. כך, רק כך, יוכל הציבור לדעת אם עשה עובד הציבור באמונה; כך, רק כך, יאמין הציבור במינהל ובעובדיו. המינהל חייב אפוא בשקיפות פעילותו והחלטותיו. שקיפות תבטיח פיקוח ובקרה, ורק כך ניתן יהא לבחון ולבדוק אם פעל המינהל כפי שראוי הוא כי יפעל. וכאימרתו הקלסית של השופט ברנדיס (Justice Louis Brandeis): "Sunlight is the best disinfectant" (ובתרגומו של השופט ברק בבג"ץ 1601/90 שליט נ' ח"כ שמעון פרס, פ"ד מד (3) 353, 364: "אור השמש הוא המטהר הטוב ביותר").

בג"צ 3751/03 יוסי אילן נ' עיריית ת"א-יפו ואח', פ"ד נט (3) 817, 833-834

52. בנוסף לחובת השקיפות, נדרש המשיב כנאמן הציבור להפעיל את סמכויותיו בדרך הראויה למעמדו זה, כך שכלל הסמכויות שהופקדו בידיו יופעלו באופן המשרת את טובת הציבור.

"המדנה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל." כ"ב השופט (בדימוס) א' ברק בבג"צ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(3) 729, 673

53. פרסום צווי הבטיחות המוטלים על-ידי מפקחי המינהל, באופן מיידי ובזמנת אמת המאפשר לציבור ובפרט לעובדים באתרי הבניה, לעקוב ולהתעדכן בסיכוני ובליקויי הבטיחות השוררים באתרי הבניה, כמו גם הצבת שלט במקום בולט באתר בניה בו הוטל צו בטיחות, לשם התרעה והזהרה מפני הסכנה הבטיחותית במקום, הם בגדר חובה המוטלת על המשיב והנגזרת מתכלית חקיקת הבטיחות עליה מופקד וממעמדו כנאמן ציבור. ודוקו: הלכה פסוקה היא, כי בנסיבות מסוימות גם סמכות שברשות של רשות מינהלית, הופכת לסמכות שבחובה. וכלשונו של כ"ב הנשיא (דאז) מ' שמגר:

"יש נסיבות שבהן עולה המסקנה – גם לגבי סמכות שביקול-דעת – כי הימנעות מהפעלת הסמכות היא בלתי סבירה במידה היורדת לשורשו של עניין... סמכות הרשות הופכת לסמכות שבחובה כאשר הנסיבות העובדתיות הן כאלה שערכי היסוד של השיטה החוקתית והמשפטית שלנו הופכים את אי-הפעלתה של הסמכות לבלתי סבירה באופן היורד לשורשו של עניין."

בג"צ 3094/93 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז(5) 404, 421

54. החלטתו של המשיב לדחות את פרסום צווי הבטיחות המוטלים באתרי הבניה, עד חלוף תקופה של כחודש וחצי עד כחודשיים מיום הטלתם, היא החלטה בלתי סבירה באופן קיצוני, וסותרת את תכלית חקיקת הבטיחות והיא שמירה על בטיחות ובריאות העובדים במקומות העבודה, בכך שהיא מונעת מהעובדים באתרי הבניה להתעדכן בזמן אמת בליקויי הבטיחות הקיימים באתרים בהם הם נדרשים לעבוד, וגורמת לכך שמצבים מסכני חיים הידועים למשיב נשמרים בסתר רחוק מעיני העובדים – אותם קורבנות בפוטנציה העלולים לשלם על כך בחייהם או בשלמות גופם.

55. החלטתו של המשיב מונעת גם מהציבור, ובכלל זה העותרים המקדישים לנושא הבטיחות באתרי הבניה את רוב מרצם, את האפשרות להתעדכן בזמן אמת ורלוונטי באתרים בהם נמצאו ליקויי בטיחות ומצבים מסכני חיים, להזהיר את ציבור העובדים, כמו גם את התושבים הגרים בצמוד לאותם אתרים או בתוך הבניינים עצמם (דוגמת אלו שבמסגרת הפרוייקטים של תמ"א 38 ברעננה).

56. החלטתו של המשיב אף מונעת מהעותרים ומהציבור בכלל, האפשרות לעקוב ולפקח אחר הפעילות הפיקוחית והאכיפתית של המשיב באופן אפקטיבי ומשמעותי. פרסום צווי הבטיחות בזמן אמת יאפשר לציבור לדעת באם ניתן מענה פיקוחי מיידי באתרים בהם התרחשו תאונות, או באתרים נגדם הוגשו תלונות בגין ליקויים בטיחותיים. החלטת המשיב מונעת גם אפשרות מעקב ופיקוח מצד הציבור אחר תיקון הליקויים הבטיחותיים בגינם הוטלו צווי הבטיחות ואחר פעילות המשיב בהקשר זה.

57. הנה אם כן, השיקולים התומכים ומצדדים בחובתו של המשיב לפרסם בזמן אמת את צווי הבטיחות המוטלים באתרי בניה, הם שיקולים כבדי משקל, במרכזם הצורך להגן על זכות חוקתית, נעלית בחשיבותה - הזכות לחיים של עובדי הבנין, וכן הגנה ושמירה על שלום הציבור בכללותו.

58. המשיב כמו כל רשות ציבורית וכנגזרת ממעמדו כנאמן ציבור מחויב בטרם קבלת החלטה, להפעיל את שיקול הדעת המסור לו בסבירות, וכדברי כב' הנשיא (בדימוס) א' ברק, הסבירות היא מוסד נורמטיבי, שמשמעותו :

"...איתור השיקולים שיש לקחתם בחשבון, מתן משקל לשיקולים השונים ואיזון ראוי ביניהם בנקודת החיכוך ... השיקולים הרלוואנטיים נגזרים מתכלית החקיקה. הם כוללים את המטרות הפרקטיקולריות שדבר החקיקה נועד להגשים ואת עקרונות היסוד של השיטה, המשמשים "מטרייה נורמטיבית" ותכלית כללית לכל החקיקה כולה (...). תכלית זו קובעת אף את המשקל הפנימי, שיש ליתן לשיקולים השונים. החלטה סבירה היא החלטה המאזנת בין השיקולים השונים על-פי המשקל הנגזר מתכלית החקיקה. אכן, לא די לה, לסבירות ההחלטה, כי נלקחו בחשבון שיקולים ענייניים. ההחלטה היא סבירה, רק אם המשקל הפנימי שניתן לשיקולים הענייניים הוא ראוי (...)."

בג"ץ 5688/92 שמואל ויכסלבאום נ' שר הביטחון, פ"ד מז (2), 812, 825

59. ואכן, מתן משקל ראוי לשיקולים ולזכויות יסוד המצדדות בצורך בפרסום מיידי של הצווים, היה מוביל להחלטה אחרת מזו של המשיב. החלטת המשיב לדחות את פרסום הצווים עד חלוף תקופת הערעור של החברות הקבלניות מקבלות הצווים, היא החלטה בלתי סבירה באופן קיצוני, שמייחסת משקל יתר על המידה לזכויות פרוצדוראליות ודיוניות של מקבלי הצווים, העולה בהרבה מהמשקל שייחס המשיב לאינטרסים ציבוריים ולזכויות חוקתיות, כגון זכות העובדים לחיים ולשלמות גוף, ושהם העקרונות המרכזיים הניצבים במרכז תכליתם של חוקי הבטיחות עליהם מופקד המשיב, ומכוחם הוא שואב את סמכותו להטיל צווי בטיחות באתרי בניה, ובמקומות עבודה בכלל.

60. איזון ראוי לכל השיקולים המעורבים בענין "המועד הראוי" לפרסום צווי הבטיחות, מחייב את פרסום מיידי ובזמן אמת של צווי הבטיחות. דוגמה לאיזון ראוי ודומה נמצא, כפי שנכתב לעיל, בחוק להגברת להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב – 2011, שהטיל על המשיב, בסעיף 17 לחוק, חובת פרסום העיצומים הכספיים המוטלים על מעסיקים בשל הפרת הוראות חקיקת העבודה, וכי הפרסום יתבצע באתר האינטרנט של המשיב. במקביל הטיל המחוקק בסעיף 17(ב) לחוק זה, חובה על המשיב לפרסם דבר הגשת ערעור על ידי המעסיק (במידה והוגש) וכן את תוצאותיו, בדרך שבה מפורסם דבר הטלת העיצום הכספי.

61. לא למותר לציין, כי השיקולים המצדדים בפרסום מיידי של צווי בטיחות באתרי בניה, שכאמור עצם הטלתם מעיד על קיומם של ליקויי בטיחות המסכנים את חיי ושלוש העובדים, עולים לאין ערוך על השיקולים המצדדים בפרסום קנסות כספיים שהוטלו על מעסיקים בשל הפרת זכויות סוציאליות של העובדים, עוד בטרם מיצו המעסיקים את זכותם לערער נגד הטלת הקנס הכספי.

היקף המידע המפורסם

62. המחלוקת בין העותרים למשיב בעתירה זו, אינה סבה על עצם החובה לפרסם צווי הבטיחות, דבר שהמשיב התחיל לקיים לאחרונה, אלא על מועד הפרסום (על כך הרחבנו בחלק הקודם), ועל היקף המידע המפורסם, ובעניין זה נמקד את טענותינו המשפטיות שלהלן.

63. שני מרכיבי המידע הנעדרים מרשימת צווי הבטיחות שמפרסם המשיב באתר האינטרנט: מהות הליקוי הבטיחותי בגינו הוטל צו הבטיחות; ושמות החברות היזמיות באתר, הם שני מרכיבי

מידע בסיסיים ומרכזיים הן לשם שמירה על בטיחות העובדים ועוברי האורח והן על מנת לאפשר לעותרים ולציבור בכלל, לעקוב אחר פעולות הפיקוח והאכיפה מצד המשיב לאחר הטלת הצווים, ולעקוב אחר תיקון ליקויי הבטיחות בגינם הוצאו הצווים.

64. כפי שנאמר בפרק העובדתי, מהות הליקוי הבטיחותי בגינו הוטל צו הבטיחות, הוא מסוג המידע הבסיסי ביותר הנדרש על מנת שהעובדים כמו גם עוברי אורח ינקטו באמצעי הזהירות הנדרשים מפני ליקויי הבטיחות שנמצאו באתר, ולשם העלאת מודעותם לטיב, לחומרת ולהיקף הליקויים הבטיחותיים באתר המפוקח ובענף בכלל. פרסום עובדת הטלת צו בטיחות באתר בניה מסוים, ללא פירוט בדבר מהות הליקוי בגינו הוטל הצו, ובאם מדובר בצו האוסר את העבודה כליל בכל אתר הבניה, או על הפיגומים בלבד, או על מכונה ספציפית, כמוהו כאי-פרסום כלל. מה גם שהדבר ימנע מהציבור לעקוב ולפקח אחר פעולות הפיקוח והאכיפה של המשיב, גם לאחר הטלת צווים אלה, וכן לעקוב אחר תיקון הליקויים באותם אתרים.

65. גם לעניין פרסום שמות החברות היזמיות, עסקינן במידע בסיסי ביותר הנדרש על-מנת להקל מצד אחד, על הציבור בזיהוי האתרים בהם הוטלו צווי הבטיחות; מצד שני, יתרום פרסום שמות אותן חברות, ביידוע החברות עצמן במצב הבטיחותי השורר באתריהן, וכן בהעלאת מודעותן ורמת אחריותן כלפי בטיחות העובדים באתרים שבאחריותן אף במצבים של היעדר אחריות משפטית. כיום חברות בניה, יזמיות ומבצעות כאחד, אינן נמדדות כלל לפי מידת אחריותן הציבורית והתאגידית, והרקורד הבטיחותי שלהן בענף נסתר מעיני הציבור, בשל מדיניות "האפלת" המידע שבה נוקט המשיב, למרות הפוטנציאל המשמעותי הטמון במידע זה לשם צמצום מגיפת תאונות העבודה בענף הבניה וקידום בטיחותם של עובדי הבנין.

66. הנה אם כן, שני רציונלים תומכים בסעד המבוקש על-ידי העותרים להרחבת היקף המידע המפורסם על-ידי המשיב: הראשון, הוא אותו רציונל המחייב פרסום בזמן אמת של צווי הבטיחות – שמירה על בטיחות העובדים ובענין זה עמדנו בהרחבה בחלק הקודם. השני, הוא הזכות לקבל מידע, העומדת לעותרים כמו לציבור בכלל, מרשות ציבורית דוגמת המשיב.

67. הזכות לקבל מידע מרשויות הציבור קיבלה הכרה הלכתית מימי ימימה ועוד בטרם חקיקת חוק חופש המידע, תשנ"ח – 1998, וזאת לאור מעמדה רב החשיבות כזכות העומדת בפני עצמה, וכבעלת "חשיבות עילאית", בהיותה ערובה למימוש זכויות חוקתיות אחרות, כגון הזכות לחופש ביטוי, ועקרונות יסוד מרכזיים במשטר דמוקרטי, ומבינם עקרון "השקיפות" מצד רשויות הציבור ולשם מימוש אפשרות הפיקוח מצד הציבור על פעולותיהן של הרשויות ועל תקינות אותן פעולות:

הזכות למידע מהווה כלי מרכזי לפיקוח על תקינות פעולותיה של הרשות הציבורית ולהבטחת הגשמת עקרונות המשטר הדמוקרטי. בהיבט זה, חופש מידע הוא תנאי חשוב ומהותי ליכולתו של הציבור לבקר את הרשויות הציבוריות. הוא יוצר שקיפות באשר למדיניותה של הרשות ובאשר להחלטותיה ולדרכי פעולתה, וזו, מחד גיסא מאפשרת לציבור להתחקות אחר אופן פעולת הרשות ולבקר, ומאידך גיסא יש בה כדי לגרום אף לרשות עצמה לשפר את פעולתה בידעה כי היא חשופה באופן תמידי לעינו הביקורתית של הציבור. אכן, במובן זה, הזכות לחופש מידע הינה בעלת תרומה מכרעת ל"היגיינה הציבורית" ולשיפור איכותה של פעולת הרשות, כדברי השופטת א' חיות בעניין המועצה להשכלה גבוהה ... לבסוף, שקיפות זו פועלת גם ליצירת קרבה בין הפרט לרשות ובתוך כך לחיזוק אמון הציבור בה, וכפי שנאמר: "ביחסים שבין הפרט לבין רשויות השלטון יש להגשמת זכות הציבור לדעת חשיבות ראשונה במעלה. בכך תלוי עצם קיומה של ביקורת

ציבורית על פעולת הרשויות, ובקיומה של ביקורת זו מותנה אמון הציבור ברשויות עצמן".

ע"ע 398/07 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל – רשות המיסים סג(1) 284, 315

ראו עוד באותו עניין :

בבג"ץ 1601/90 שליט נ' פרס, מד(3) 353, 361

ע"ע"מ 9135/05 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, ס(4) 217, 234-233

68. ההכרה החקיקתית לזכות למידע מרשויות הציבור, באה בעיקר במטרה להוביל ל"מהפכת שקיפות", בשל אי-הפנמתן של רשויות הציבור לעקרון חופש המידע למרות ההכרה ההלכתית שהייתה קיימת. עובדה זו אף קיבלה ביטוי בדברי ההסבר להצעת חוק חופש המידע, תשנ"ז-1997, בדבר "נטיית הרשויות לראות במידע נכס שלהן ולא נכס המוחזק בנאמנות על ידיהן עבור הציבור ומטעמו".

"מידע שרשות הציבור מחזיקה בו אין הוא קניינה של הרשות. קניינו של הציבור הוא. הרשות מחזיקה בו אך בנאמנות עבור הציבור – עבור הציבור ולמען הציבור – וממילא אסורה היא לנהוג בו דרך בעלים משל ירשה אותו מאבותיה"
ע"ע"מ 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' מדינת ישראל, משרד מבקר המדינה, נח(1) 465, 470

69. לא למותר לציין, כי המידע המבוקש על-יד העותרים אינו חוסה תחת הגנה כלשהי המונעת את פרסומו, גם לא אלו הקבועים בחוק חופש המידע. אולם, מטעמי זהירות ובשים לב לכך שאין בידי העותרים עמדת המשיב בהקשר זה, יטענו העותרים, כי גם במידה ומתקיימים שיקולים/אינטרסים העומדים כנגד זכות העותרים וכלל הציבור במידע המבוקש, האחרונה ידה על העליונה לאור האינטרס הציבורי בפרסום מידע זה.

70. על החובה לשקול את האינטרס הציבורי בחשיפת מידע שבידי רשות ציבורית גם כאשר קיימת מניעה שבחוק מהעברת המידע המבוקש, רלוונטים כאן דבריו של כב' השופט י' עמית בפרשת גישה, שהתייחס לחובה המוטלת על רשות ציבורית להפעיל שיקול דעת ולשקול את האינטרס הציבורי גם במקרה וגילויי המידע מהווה פגיעה בזכות הפרטיות, וכדבריו :

כך, למשל, אם מדובר במידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות (מידע אשר אין למסרו, בהתאם להוראת סעיף 9(א)(3)), אך בד בבד גילוי נדרש כדי למנוע פגיעה בבריאות הציבור, אזי תוטל על הרשות החובה ליתן דעתה על האינטרס הציבורי בגילוי המידע כאמור בסעיף 10 לחוק, והיא לא תוכל להיתלות בחריג הקבוע בסעיף 9(א)(3) הנ"ל, ובו בלבד, כדי לדחות את הבקשה (...). יודגש כי השיקולים המנויים בסעיף 10 אינם שיקולים אשר בלעדיהם אין, כפי שעולה מלשון החוק המפורשת הנוקטת במילים 'בין היתר'. " (ראו גם יצחק זמיר הסמכות המינהלית, 1254-1257, ובהערות-שוליים 73 (מהדורה שניה; 2011); זאב סגל זכות הציבור לדעת באור חוק חופש המידע, 175, 183-187 (2010); והשוו ע"ע"מ 1386/07 עיריית חדרה נ' שנירם בע"מ, [פורסם בנבו] בפסקה 12 (16.7.2012), ועניין משרד התחבורה, בפסקאות 21-20).

ע"ע"מ 3300/11 מדינת ישראל-משרד הביטחון נ' גישה-מרכז לשמירה על הזכות לנוע, (5.9.2012) פייסקה

10

71. העותרת פירטה בפרק העובדתי ובהרחבה את האינטרס הציבורי והשיקולים כבדי המשקל המצדדים בחשיפת המידע המבוקש, ובראשם שמירה על בטיחות העובדים באתרי הבניה. תאונות העבודה בענף הבנין גובות מדי שנה עשרות הרוגים וגורמת לפגיעתם של אלפים מקרב עובדים

הבנין, במקביל תפקודו של המשיב האחראי על אכיפת כללי הבטיחות באתרי הבניה ופיקוח אחר תנאי הבטיחות באתרים אלה, רחוק מלהיות מספק. תמונת מצב עגומה זו, קיימת ונמשכת בין היתר בשל הסתרתם של פרטי מידע בסיסיים מהעין הציבורית, דוגמת המידע שנדרש פרסומו בעתירה זו, ושפרסומם היה יכול למנוע התרחשות תאונות נוספות ולשמור על חייהם ושלמות גופם של עובדי הבנין, כמו גם היה מאפשר הדבר מימוש זכותם של העותרים כמו הציבור בכללותו, לעקוב ולפקח אחר פעילויות המשיב בתחום.

סוף דבר:

בהתבסס על כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בראשית העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב לצו על תנאי, להפכו למוחלט, ולחייב את המשיב בתשלום הוצאות משפט.

27.6.2017

גדיר ניקולא, עורכת-דין

ב"כ העותרת